

Школьная планета

НЕ БУДЗЬ ЧУЖЫНЦАМ НА СВАЁЙ ПЛАНЕЦЕ!

№ 11

IV чвэрць 2017/2018 навуч. года

Выданне ДУА "Сярэдняя школа № 2 горада Березіно" Мінскай вобласці

Фінансавая граматынасць

СПЕЦЫЯЛЬНЫ ПРАЕКТ

ФІНАНСАВАЯ АЗБУКА

ГАРАНТЫЯ ЗАХАВАНАСЦІ ГРОШАЙ У

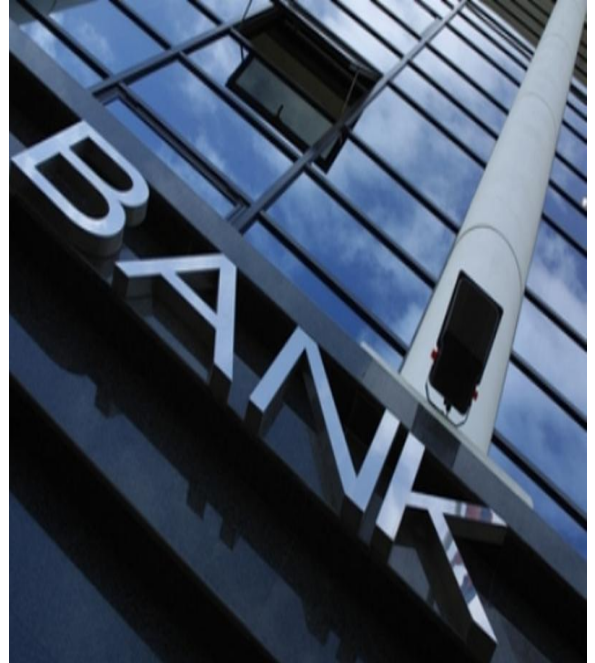
БАНКУ - у нашай краіне дзяржава гарантуе поўнае вяртанне ўсіх грошай, якія знаходзяцца ў банку на ўкладзе. Калі ж банк становіцца банкрутам, то дзяржава праз адмысловую арганізацыю выплаціць усім укладчыкам грошы, якія яны паклалі ў банк.

ГРОШЫ - гэта паперкі ці манеты, якія выконваюць ролю агульнага абмену. Напрыклад, за грошы можна купіць што заўгодна ў краме, можна схадзіць у кіно. У розных краінах - розныя грошы. У нашай краіне грошы называюцца беларускімі рублямі. Яшчэ часта кажуць, што грошы іншых краін - гэта валюта. Напрыклад, у краінах Еўропы выкарыстоўваюцца Еўра. Для нас, беларусаў, Еўра - валюта.

ІНТЭРНЭТ-БАНК - гэта такі сайт у інтэрнэце, які ў любы час дазваляе аплачваць паслугі і пераводзіць грошы з банкаўскай карткі. Для выкарыстання інтэрнэт-банка трэба, каб у вас была банкаўская картка, каб банк падключыў вас да гэтага сайту і каб вы ведалі свае лагін і пароль.

Дом, у якім утульна ўсім!
ШТО ТАКОЕ БАНК?
ЦІ ДОМ, У ЯКІМ УТУЛЬНА ГРОШАМ.

Банк - гэта фінансавая ўстанова, асноўныя віды дзейнасці якой - аперацыі з грашыма, каштоўнымі металамі і каштоўнымі паперамі. Банкі займаюцца прыцяг-неннем грашовых сродкаў юрыдычных і фізічных асоб і выконваюць іх размяшчэнне ад свайго імя на ўмовах зваротнасці і платнасці, а таксама ажыццяўляюць шмат іншых фінансавых аперацый.

З эканамічнага пункту гледжання банкі выступаюць на грашовым рынку пасрэднікамі паміж тымі, у каго ёсць вольныя грашовыя сродкі, і тымі, хто мае патрэбу ў дадатковых рэсурсах.

ГІСТОРЫЯ БАНКАЎСКАЙ СПРАВЫ

Многія функцыі сучасных банкаў вядомыя з часоў старажытных цывілізацый. Пісьмовыя крыніцы, якія дайшлі да нас з Вавілоніі сведчаць пра шырокае распаўсюджанне пазык пад адсоткі. “Мянялы” з грэцкіх гарадоў-дзяржаў (каля 700 да н.э.) прымалі ўклады і выдавалі пазыкі пад забеспячэнне доўгу маёмасці. Рымляне распаўсюдзілі грэцкую практыку вядзення банкаўскіх спраў далёка на захад, аж да тэрыторыі сучасных Іспаніі і Брытаніі, і ўніфікавалі банкаўскае права. Калі Рымская імперыя ў канцы 3 ст. распалася, банкаўская справа працягвала паспяхова развівацца ва ўсходняй частцы былой імперыі. Пасля падзення заходняй яе часткі, у перыяд ранняга Сярэднявечча, банкаўская справа ў Еўропе не памерла канчаткова.

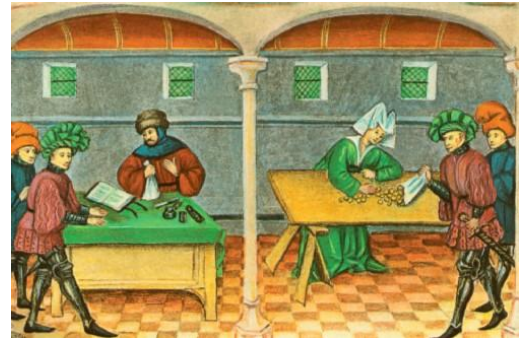
БАНКАЎСКАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ У 11-14 СТАГОДДЗЯХ

Банкаўская дзейнасць ажывілася і стала адыгрываць важную ролю ў жыцці грамадства. Найбольш раннія сведчанні існавання сярэднявечных банкіраў былі выяўленыя ў датаваных 12 стагоддзі пісьмовых крыніцах, знойдзеных у італьянскіх гарадах. Звычайна банкір, займаючыся справамі, сядзеў за падобным на лаву сталом, званым bancum, так што само слова "банкір" паходзіць ад bancherius. Сярэднявечныя банкіры палягчалі вядзенне гандлёвых спраў, фактычна выдавалі крэдыты, адкрываючы кліентам пазыкі. Да 14 стагоддзі мянялаў-банкіраў такога роду можна было лёгка знайсці ў любым еўрапейскім гандлёвым цэнтры.

РАЗВІЦЦЕ БАНКАЎСКАЙ СПРАВЫ Ў 17-18 СТАГОДДЗЯХ

Гандлёвыя банкіры працягвалі аказваць прыватнаму сектару неабходныя паслугі па абмене валют і крэдытаванні. Працуючы са сваімі карэспандэнтамі па ўсім кантыненте, гандлёвыя банкіры займалі важнае месца ў еўрапейскім гандлі. Тым часам у банкаўскую сферу на мясцовым узроўні сталі пранікаць іншыя бізнэсмэны, для якіх банкаўская справа з'яўлялася арганічным дадаткам да іх асноўнай дзейнасці. Яны прымалі пад працэнты ўклады, у абмен на якія выдавалі іх уладальнікам банкноты, якія прадстаўлялі сабой абавязацельства выплаціць прад'яўніку па яго патрабаванні грошы.

Да 18 стагоддзя ўлік векселяў, нават замежных, стаў шырока распаўсюджанай практыкай. Поруч з выкарыстаннем чэкаў і банкнот ўлік векселяў дазволіў істотна скараціць выдаткі, звязаныя з аплатай пакупак і крэдытаваннем.

З'ЯЎЛЕННЕ НОВЫХ ПЕРСПЕКТЫЎ У БАНКАЎ У 19 СТАГОДДЗІ

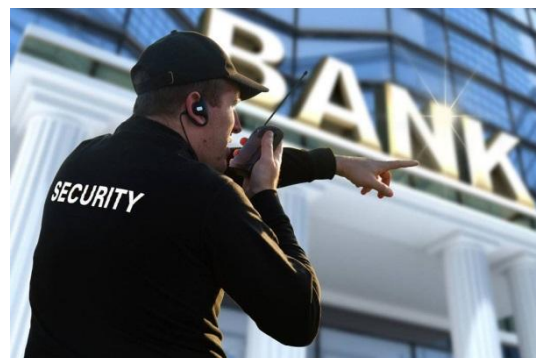
Прамысловая рэвалюцыя і імклівае пашырэнне сусветнага гандлю адкрылі перад банкірамі 19 стагоддзі новыя перспектывы. Разам з развіццём рэальнай эканомікі ў Еўропе хутка рос попыт на фінансавыя прадукты банкаў. Сур'ёзную фінансавую дапамогу ўрадам аказвалі інвестыцыйныя банкі, якія гарантавалі размяшчэнне дзяржаўных аблігацый і падтрымлівалі ліквіднасць іх рынку.

Гісторыя сучасных банкаў ёсць нішто іншае, як гісторыя іх узаемаадносін з дзяржавай. Цэнтральнае месца ў гэтых ўзаемаадносінах займае выдача дзяржавай дазвалаў на права вядзення банкаўскіх аперацый (банкаўскіх чартараў або ліцэнзій).

Дом, у якім утульна ўсім!
 berezino2.school.by vk.com/club59543714 № 11, IV чвэрць 2017/2018 нав. года
ХТО ПРАЦУЕ Ў БАНКУ?

Ахоўнік. У кожным банку ёсць свая служба бяспекі, якая сочыць, каб у банк не прабраліся злодзеі.

Кансультант. Гэты чалавек заўсёды падкажа, да каго вам трэба звярнуцца, каб вырашыць нейкае пытанне. Акрамя таго, кансультант можа расказаць пра ўсе паслугі банка.

Касіры. З іх дапамогай можна памяняць грошы, атрымаць выдадзены крэдыт або пакласці грошы ва ўклад.

Інкасатары. Яны перавозяць грошы з кас крамаў у касы банка. Акрамя таго, інкасатары прывозяць грошы ў банкаматы - прылады, якія выдаюць наяўныя уладальнікам пластыкавых карт.

Эканамісты, бухгалтары. Яны сочаць за ўсімі дакументамі і дамовамі з кліентамі.

Старшыня банка.
 Гэта галоўны банкір, які кіруе дзейнасцю банка.

БАНК НА ТЭРЫТОРЫІ БЕЛАРУСІ: ВЕХІ ГІСТОРЫІ

Да нядаўняга часу датай стварэння банкаўскай сістэмы ў Беларусі было прынята лічыць 3 студзеня 1922 - дату пачатку працы ў Мінску Беларускай канторы Дзяржбанка пры Наркамаце фінансаў Беларускай ССР.

Аднак праведзеныя даследаванні архіўных матэрыялаў дазволілі атрымаць сведчанні таго, што першая банкаўская ўстанова на тэрыторыі сучаснай Беларусі **8 студзеня 1870 года**, калі быў падпісаны Указ Сената Расійскай Імперыі аб заснаванні ў **Гомелі гарадскога грамадскага банка**. З гэтага часу і бярэ свой пачатак гісторыя станаўлення і развіцця банкаўскай сістэмы Беларусі.

Яго асноўны капітал пры заснаванні быў вызначаны ў 20 тысяч рублёў. У музейным фондзе Нацыянальнага банка захоўваецца чэк гэтага банка - бяспрэчны "рэчавы доказ" існавання банка.

У сувязі з развіццём будаўніцтва чыгунак у губернскіх гарадах на тэрыторыі Беларусі адчыняліся **аддзяленні Дзяржаўнага банка Расійскай Імперыі (Мінск - 1881, Віцебск - 1883, Магілёў - 1883, Гродна - 1884)**.

Вядома, што з устаноў Дзяржаўнага банка першае месца па аб'ёме ўліковых аперацый займала Маскоўская кантора, другое - Адэса, бліжэй да канца XIX стагоддзя - Кіеў; Мінскае аддзяленне было пятым у гэтым спісе, апырэдзіўшы, такім чынам, усе іншыя аддзяленні Паўночна-Заходняга краю. Да канца XIX стагоддзя Мінск стаў найбуйнейшым банкаўскім цэнтрам у рэгіёне.

У выніку праведзенай у **другой палове XIX стагоддзя рэформы банкаўскай справы** ў Расійскай Імперыі да пачатку XX стагоддзя была створана разгалінаваная крэдытная сістэма, арганізаваны банкі новага тыпу, з'явіліся і атрымалі вялікае развіццё якасна іншыя банкаўскія аперацыі. Усё гэта ўяўляла сабой досыць устойлівую, зладжаную сістэму аж да 1917 года.

Пасля перамогі Кастрычніцкага ўзброенага паўстання УЦВК прыняў Дэкрэт "Аб нацыяналізацыі банкаў". На тэрыторыі Беларусі стварэнне ўстаноў Народнага банка не атрымала шырокага развіцця ў сувязі з грамадзянскай вайной і ваеннай інтэрвенцыяй.

Савет Народных Камісараў БССР 3 снежня 1921 года прыняў пастанову аб арганізацыі ў **Мінску Беларускай канторы Дзяржаўнага банка**. Адчыняюцца і мясцовыя аддзяленні ў Віцебску, Барысаве, Бабруйску, Магілёве і агенцтвы ў Слуцку, Мазыры, Оршы, Клімавічах, Полацку.

У **1923-1925** гадах у рэспубліцы пачалі дзейнічаць філіялы агульнасаюзных акцыянерных банкаў: Прамбанка, Усесаюзнага кааператыўнага, а з 1936 года - Торгбанка. У гэтыя гады сфарміравалася сістэма мясцовых банкаў.

berezino2.school.by vk.com/club59543714 № 11, IV чвэрць 2017/2018 нав. года

Беларускае таварыства ў 1924 годзе пераўтворана ў **Белсельбанк**, які ўзяў на сябе асноўную ролю па крэдытаванні вёскі. Дзейнасць дзяржбанка і спецыялізаваных банкаў у тых гадах была цалкам падпарадкавана аднаўленню і рэканструкцыі народнай гаспадаркі.

Вырашыць гэтыя вузлавыя задачы можна было толькі на базе цвёрдай валюты, таму з пераходам да НЭПа быў узят курс на ўмацаванне грашовай сістэмы.

У 1922-1924 гадах была праведзена грашовая рэформа.

У выніку перабудовы банкаўскай сістэмы з 1932 да 1959 года ў Беларусі функцыянавалі: Камунальны банк; канторы з філіяламі дзяржбанка СССР, Прамбанка СССР, Сельгасбанка СССР, а да 1957 года і Торгбанка СССР.

У перадваенным 1940 годзе ў Беларусі функцыянавала **10 абласных кантор і 184 аддзялення дзяржбанка**. У іх працавала 4087 чалавек. Сапраўдным выпрабаваннем для беларускіх банкаўскіх работнікаў, як і для ўсяго народа, была Вялікая Айчынная вайна.

Значнай падзеяй з'явілася правядзенне **грашовай рэформы ў 1947 годзе**.

Ужо ў 1959 годзе была праведзена **рэарганізацыя банкаўскай сістэмы**. Скасаваны спецыялізаваныя банкі. З 1959 года банкаўская сістэма Беларусі была прадстаўлена ўстановамі дзяржбанка і Прамбудбанк СССР.

Буйная рэарганізацыя банкаўскай сістэмы была праведзена і ў 1987 годзе.

27 ліпеня 1990 года Вярхоўным Саветам БССР прынята Дэкларацыя аб дзяржаўным суверэнітэце БССР.

14 снежня 1990 года Вярхоўным Саветам БССР прыняты законы "Аб Нацыянальным банку Беларускай ССР" і "Аб банках і банкаўскай дзейнасці ў Беларускай ССР", якія ўступілі у сілу 1 студзеня 1991 года.

1 красавіка 1991 года завершана фарміраванне Нацыянальнага банка.

Банкаўская сістэма Беларусі ўступіла ў сваю найноўшую гісторыю.

Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь у вельмі складаных умовах крызісу пачатку 90-х гадах стварыў нацыянальную валюту. Гэта дазволіла не толькі стабілізаваць эканоміку, але і захаваць незалежнасць Рэспублікі Беларусь. Акрамя таго, з сярэдзіны 90-х гадоў эмісійны цэнтр актыўна займаецца стварэннем і выпускам памятных манет, якія нясуць у сабе найважнейшую інфармацыю аб нашай дзяржаве і ўжо паспелі стаць візітнай карткай Беларусі.

Бліц-віктарына “Назаві слова”

1. Што азначае слова «Эканоміка»? - Законы гаспадаркі.
2. Самая вядомая кніга Карла Маркса. - Капітал.
3. Вываз тавараў за мяжу. - Экспарт.
4. Сродак, з дапамогай якога можна ацаніць кошт чаго-небудзь. - Грошы.
5. Рознасць паміж цаной рэалізацыі і сабекоштам прадукцыі. - Прыбытак.
6. Левы бок бухгалтарскага балансу. - Актыў.
7. Збалансаваны пералік даходаў і расходаў на пэўны перыяд. - Бюджэт.
8. Спецыяліст па арганізацыі і кіраванні вытворчасцю, прафесійны кіраўнік. - Менеджар.
9. Раздзел эканамічнай навукі, прысвечаны даследаванню эканамічных праблем на агульнадзяржаўным узроўні. - Макраэканоміка.
10. Абясцэньванне грошай, якое выяўляецца ў росце коштаў. - Інфляцыя.
11. Перавышэнне попыту над прапановай. - Дэфіцыт.
12. Грашовая адзінка краіны. - Валюта.
13. Значэнне слова «ноу-хау» і яго пераклад. - «Ведаю як», новая ідэя.
14. Дача грошай у доўг на пэўны тэрмін. - Крэдыт.
15. Неплацежасольнасць з-за адсутнасці сродкаў. - Банкруцтва.
16. Месца, дзе заключаюцца здзелкі па продажы акцый і аблігацый. - Біржа.
17. Мерапрыемствы па шырокім распаўсюджванні інфармацыі пра тавары і паслугі фірмы з адлюстраваннем іх пераваг перад таварамі-аналагамі. - Рэклама.
18. Памер магчымага зніжэння базіснай цаны тавару. - Зніжка.
19. Прадукт працы, выраблены для задавальнення грамадскіх патрэбаў шляхам абмену або куплі-продажу. - Тавар.
20. Верагоднасць ўзнікнення страт у выніку непрадбачаных, неспрыяльных умоў. - Рызыка.

ШТО МОЖНА РАБІЦЬ У БАНКУ???

- ➡ адкрываць уклад і захоўваць на ім грошы
- ➡ займаць грошы
- ➡ аформіць картку, каб разлічвацца не толькі наяўнымі

- ➡ купіць валюту ці абмяняць яе на беларускія рублі
- ➡ купіць залатыя зліткі і каштоўныя камяні

- ➡ здаць на захоўванне каштоўныя рэчы ў адмысловы банкаўскі сейф
- ➡ зрабіць грашовы перавод - напрыклад, перавесці грошы з адной краіны ў іншую
- ➡ аплаціць нейкія паслугі (камунальныя плацяжы, тэлефон і г.д.)

ЧЫТАЦЕ Ў НАСТУПНЫМ НУМАРЫ

Банкаўскія ўклады, крэдыты і крэдытная гісторыя

ДУА “Сярэдняя школа № 2
горада Берэзіно”
223311
вул. Мультана, 19
Электронная пошта
berezinosch2.edu@tut.by
Сайт школы
berezino2.school.by

Газета “Школьная планета”
выходзіць адзін раз у месяц.
Творчы калектыў клуба
“Юны журналіст”: Дудко
Аляксандра, Жук Вольга,
Вайцяховіч Лізавета,
Власюк Марыя, Маркевіч
Ірына